EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 21.11.2018
COM(2018) 755 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

Jaarlijks monitoringverslag over de uitvoering van het steunprogramma voor structurele hervormingen 2017

{SWD(2018) 465 final}

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

Jaarlijks monitoringverslag over de uitvoering van het steunprogramma voor structurele hervormingen 2017

INLEIDING

Sinds 2017 beheert de Europese Commissie een specifiek programma met een startbegroting van 142,8 miljoen EUR[1] (verhoogd naar 222,8 miljoen EUR bij de wijziging van Verordening (EU) 2017/825[2]) ter ondersteuning van de lidstaten bij het uitwerken en uitvoeren van institutionele, bestuurlijke en groeibevorderende hervormingen – het **steunprogramma voor structurele hervormingen** (Structural Reform Support Programme, SRSP).

Structurele hervormingen zijn per definitie **complexe processen**. Er is een volledige keten van zeer specialistische kennis en vaardigheden nodig om deze te kunnen uitwerken en uitvoeren. In sommige lidstaten is het vermogen om structurele hervormingen uit te werken en uit te voeren, vaak niet toereikend om het hoofd te bieden aan de bestuurlijke, economische en sociale uitdagingen die de hervormingen met zich brengen.

De doelstelling van het steunprogramma voor structurele hervormingen is daarom de lidstaten te helpen **bij de aanpak van die uitdagingen** en **hun vermogen te versterken** om institutionele, bestuurlijke en groeibevorderende hervormingen voor te bereiden en uit te voeren, om zo bij te dragen aan het versterken van instellingen, bestuursprocessen en overheidsinstanties en aan het verbeteren van de prestaties en de veerkracht van economische en sociale sectoren. Het doel is om te komen tot meer cohesie, een beter concurrentievermogen, hogere productiviteit, meer duurzame groei, meer werkgelegenheid en meer investeringen.

UIVOERING VAN HET PROGRAMMA IN 2017

2017 was het eerste jaar waarin activiteiten werden uitgevoerd in het kader van het SRSP. Al in de eerste ronde van het programma **oversteeg de vraag van de lidstaten de beschikbare begroting ruimschoots**. Er werden door 16 lidstaten 271 steunverzoeken ingediend voor een geschat totaalbedrag van ongeveer viermaal de beschikbare SRSP-begroting voor 2017 van 22,5 miljoen EUR.

[1] Verordening (EU) 2017/825 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 tot vaststelling van het steunprogramma voor structurele hervormingen voor de periode 2017-2020 en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1303/2013 en (EU) nr. 1305/2013 (SRSP-verordening).

[2] Op 6 december 2017 heeft de Commissie voorgesteld om de SRSP-verordening aan te passen om de begroting van het programma met 80 miljoen EUR te verhogen en steun voor lidmaatschap van de eurozone toe te voegen aan de doelen waaraan het programma bijdraagt. Verordening (EU) 2018/1671 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 tot wijziging van Verordening (EU) 2017/825 om de financiële middelen van het steunprogramma voor structurele hervormingen te verhogen en de algemene doelstelling ervan aan te passen, is op 13 november 2018 in werking getreden.

Voor de selectie van de financieringsverzoeken van de lidstaten in het kader van het SRSP in 2017 heeft de Commissie **de verzoeken beoordeeld volgens de beginselen en criteria** uit de SRSP-verordening. Uiteindelijk zijn **159 verzoeken van 16 lidstaten** geselecteerd voor financiering.

De geselecteerde verzoeken waren als volgt verdeeld over de belangrijkste beleidsgebieden:

- 29 % op het gebied van arbeidsmarkt, onderwijs, gezondheid en sociaal beleid;
- 28 % op het gebied van groei en ondernemingsklimaat;
- 18 % op het gebied van inkomstenbeheer en beheer van overheidsfinanciën;
- 16 % in verband met financiële diensten en toegang tot financiering; en
- 9 % in verband met (openbaar) bestuur.

In overeenstemming met het beginsel van goed financieel beheer is prioriteit gegeven aan verzoeken waarbij **snelle levering van ondersteuning en snelle uitvoering van hervormingen aan de basis** mogelijk waren, en aan verzoeken met **vastgestelde doelstellingen en hoge verwachtingen van de resultaten in de praktijk**.

Bijna **90 % van de verzoeken die in 2017 voor financiering zijn geselecteerd, houdt rechtstreeks verband met de strategische prioriteiten van de EU**.

Uitgesplitst naar de specifieke omstandigheden waaronder ze in het kader van de SRSP-verordening (artikel 7, lid 3) kunnen worden ingediend, zag de verdeling van de geselecteerde verzoeken er als volgt uit:

- 51 % van de geselecteerde verzoeken hield verband met de uitvoering van hervormingen om het hoofd te bieden aan uitdagingen die in het proces van het Europees semester (landspecifieke aanbevelingen, landverslagen) zijn benadrukt;
- 27 % van de geselecteerde verzoeken hield verband met de uitvoering van de strategische prioriteiten van de Unie (de kapitaalmarktenunie, de energie-unie, het klimaat enz.);
- 7 % van de geselecteerde verzoeken hield verband met de uitvoering van Uniewetgeving; en
- 4 % van de geselecteerde verzoeken hield verband met de uitvoering van de economische aanpassingsprogramma's van de EU.

Hoewel met dit verslag niet wordt beoogd het daadwerkelijke effect van de ondersteunde maatregelen te beoordelen, kan er worden gezegd dat het programma, slechts 14 maanden nadat de uitvoering van de voor financiering geselecteerde steunmaatregelen van start is gegaan, al **de verwachte resultaten begint op te leveren** – in de vorm van strategisch en juridisch advies, onderzoeken, opleiding, workshops, aanbevelingen, actieplannen enz.

Per 31 oktober 2018 was 12 % van de steunprojecten voor hervorming al uitgevoerd (afgerond), was bij 82 % de praktische uitvoering van start gegaan en bevond 6 % zich in de voorbereidingsfase.

Het grootste gedeelte van de **in 2017 uitgevoerde steunmaatregelen** heeft tot doel:

- het functioneren van het nationale inkomstenbeheer te verbeteren (11 %);
- de ontwikkeling van nationale en grensoverschrijdende kapitaalmarkten te stimuleren (9 %);
- zorgstelsels toegankelijker, efficiënter en veerkrachtiger te maken (9 %);
- de energiekaders te hervormen, mede met het oog op de overgang naar een koolstofarme economie, en energie-efficiëntie en hernieuwbare energie te bevorderen (6 %);

- regelingen voor onderwijs en opleiding te versterken (5 %); en
- de efficiëntie en effectiviteit van de publieke sector te vergroten (5 %).

VORDERINGEN TEN OPZICHTE VAN DE DOELSTELLINGEN VAN HET PROGRAMMA

Ook voor het behalen van de algemene doelstelling ligt het programma op koers[3]. Momenteel worden er, mede dankzij de geboden ondersteuning, steunmaatregelen uitgevoerd op de beleidsgebieden waarvoor institutionele, bestuurlijke en/of structurele hervormingen door de lidstaten zijn vastgesteld en/of zouden moeten worden ondernomen. Alle steunmaatregelen die in het kader van het SRSP in 2017 zijn geselecteerd, dragen in het bijzonder bij aan de uitvoering van **institutionele, bestuurlijke en structurele hervormingen** die **als reactie op economische en sociale uitdagingen** door de lidstaten worden uitgevoerd in **verschillende economische en sociale sectoren.**

Over het algemeen blijkt uit het eerste jaar van het SRSP dat het programma een **aanzienlijke bijdrage** kan leveren aan het helpen van de nationale autoriteiten van lidstaten bij hun pogingen **bepaalde structurele zwakheden vast te stellen en te verhelpen** die het uitwerken en uitvoeren van hervormingen belemmeren. Het programma heeft bijvoorbeeld geholpen bij het herzien van de huidige wetgevingsprocedures, het vaststellen van zwakheden en het doen van aanbevelingen voor verbeteringen. Ook is het een belangrijk hulpmiddel gebleken bij het vergroten van het vermogen van de lidstaten om efficiëntere processen en methoden vast te stellen (en zo de efficiëntie van zorgstelsels te verbeteren) en/of om te komen tot een effectiever personeelsbeheer (uitwisseling van ervaringen tussen rechters uit verschillende lidstaten om hun nationale praktijken met de verzoekende lidstaat te delen).

Maatregelen die in het kader van het SRSP 2017 zijn geselecteerd, zijn opgezet om te zorgen voor Europese meerwaarde, onder andere via **complementariteit en synergieën met andere programma's** en beleid op nationaal, Uniaal en internationaal niveau, en/of doordat ze bijdragen aan de **bevordering van het wederzijdse vertrouwen en van de samenwerking** tussen de begunstigde lidstaten en de Commissie. Daarnaast zijn de maatregelen ook bedoeld om de ontwikkeling en uitvoering mogelijk te maken van oplossingen die niet alleen een antwoord geven op nationale uitdagingen maar ook positieve gevolgen hebben met betrekking tot **grensoverschrijdende of Uniebrede uitdagingen**. Als voorbeelden daarvan kunnen de volgende steunmaatregelen worden genoemd:

- steunmaatregelen waarmee de ontwikkeling van **regionale kapitaalmarkten** wordt versterkt en de invoering van een supraregionaal kader voor gedekte obligaties wordt vergemakkelijkt;
- ondersteuning voor de parallelle beoordeling van de **prestaties van zorgstelsels** in twee landen, waarbij wordt geprofiteerd van wederzijds leren en onderlinge samenwerking op EU-niveau en wordt voortgebouwd op de ervaring van de ene lidstaat om ondersteuning op maat voor de andere lidstaat mogelijk te maken;
- het creëren van wederzijds vertrouwen door **uitwisseling van deskundigen tussen een nationale ministeriële energieautoriteit en een andere**

[3] Mogelijk worden de resultaten van de steunmaatregelen door een aantal externe factoren beïnvloed en het risico bestaat dat de beoogde hervormingen uiteindelijk niet worden uitgevoerd. Daarom moet het oorzakelijke verband tussen de steunmaatregelen in het kader van het programma en het behalen van de algemene doelstelling per geval worden beoordeeld en moet daarbij rekening worden gehouden met de externe factoren die van invloed zijn.

overheidsinstantie mogelijk te maken om energiearmoede beter te kunnen begrijpen, meten en aanpakken; of

- het bevorderen van de uitwisseling tussen meerdere landen van beste praktijken voor de invoering van **verschillende pensioenregelingen**.

Aangezien de Commissie beter in staat is om **goede praktijken vast te stellen en te kanaliseren** dan de lidstaten afzonderlijk, bestonden de aan de lidstaten geboden steunmaatregelen in veel gevallen uit of werden ze aangevuld met de uitwisseling van goede praktijken tussen de lidstaten en door internationale organisaties. Hierdoor kon ook **efficiëntiewinst** worden geboekt, doordat positieve resultaten in één lidstaat vaak ook in andere lidstaten kunnen worden toegepast.

CONCLUSIE

Over het algemeen blijkt uit het eerste jaar van het SRSP dat het programma **een aanzienlijke bijdrage kan leveren aan de aanhoudende inspanningen van de nationale autoriteiten van de lidstaten om bepaalde structurele zwakheden en knelpunten vast te stellen** bij het uitwerken en uitvoeren van hervormingen en bij het stellen van prioriteiten omtrent hervorming. Ook is het programma tot nu toe een belangrijk instrument gebleken bij het versterken van het vermogen van de lidstaten om efficiëntere processen en methoden vast te stellen en/of te komen tot een doeltreffender personeelsbeheer.

Hoewel de resultaten van de steunmaatregelen verband houden met de specifieke projecten, blijft het effectieve vervolg op die maatregelen in de zin van uitvoering van concrete hervormingen echter **een prerogatief van de ontvangende lidstaat**.

De Commissie blijft de komende jaren toezien op de toepassing van de steunmaatregelen, evenals op de uitvoering van institutionele, bestuurlijke en groeibevorderende hervormingen (de verwezenlijking van de doelstelling van het programma).